

ВИКОРИСТАННЯ МАСОВИХ ВІДКРИТИХ ОНЛАЙН КУРСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Генсьорський Володимир Миронович, студент 11 ІМм групи

Науковий керівник:

Умрик Марія Анатоліївна, доцент кафедри теоретичних основ інформатики

Анотація. Метою дослідження є аналіз проблематики використання МВОК (масових відкритих онлайн курсів) у світі та Україні. Завдання дослідження полягає у обґрунтуванні необхідності створення і впровадження МВОК в традиційний освітній простір України, а також у визначенні основних переваг та недоліків використання МВОК. Об'єктом дослідження є масові відкриті онлайн курси, предметом дослідження є процес навчання студентів з використанням МВОК. У дослідженні використано методи спостереження та аналізу. Результатом дослідження є обґрунтування необхідності зміни традиційного освітнього простору України через гармонійне поєднання формальної та неформальної освіти.

Ключові слова. МВОК, онлайн курси, дистанційне навчання, традиційне навчання, формальне навчання, неформальне навчання.

Вступ. Масові відкриті онлайн-курси (МВОК, англ. Massive Open Online Courses, MOOC) – це порівняно нова тенденція у світовій освіті. Окремі науковці вважають впровадження МВОК справжньою революцією в сфері освіти. Восени 2011 року Стенфордський університет запропонував всім охочим безкоштовно навчатися на трьох своїх курсах через мережу Інтернет. Лише в одному з цих курсів тоді взяло участь близько 160 тисяч студентів зі 190 країн світу. На червень 2014 року в світі існувало вже близько 2600 МВОК – це 327% зростання порівняно з 2013 роком [1]. З того часу МВОК створюють десятки провідних університетів по всьому світу, а такі країни як Франція, Китай та Йорданія заснували національні платформи МВОК. Впровадження МВОК здійснило справжню освітню революцію та викликало шквал позитивних відгуків та гострих зауважень.

Постановка задачі. Навчання за допомогою МВОК вирізняється зручністю та поєднує в собі переваги дистанційної освіти. В Україні використання відкритих онлайн курсів лише набирає своєї популярності, тоді як у Америці та Європі ще з 2000-х років такі онлайн курси широко застосовують. Онлайн освіта впевнено здобуває чималу популярність серед людей, що не хочуть обмежувати себе у доступі до нових знань з різних джерел. Адже стиль та темп сучасного життя потребує постійного самовдосконалення, актуалізації спеціальних знань та всебічного розвитку особистості. Сучасна людина, щоб бути успішною, повинна постійно вчитися чомусь новому, слідкувати за інноваційним рухом у своїй професійній сфері та набувати нових вмінь та навичок. Тому важливою є зміна традиційного освітнього простору України через гармонійне поєднання формальної та неформальної освіти. Отже, визначимо проблеми та перспективи впровадження МВОК в Україні.

Мета написання дослідження. Метою дослідження є аналіз проблематики використання МВОК у світі та її перспективи впровадження в Україні.

Основна частина. Масові відкриті онлайн курси почали широко використовувати в вищій освіті провідні університети світу. Протягом чотирьох років, починаючи з 2012, який був названий роком МВОК, механізм створення і впровадження онлайн курсів пройшов крізь великі зміни, продовжуючи невпинно створювати нові освітні пропозиції, залучаючи нових учасників та освітніх партнерів. Завдяки МВОК курси з більшості дисциплін (математика, медицина, мистецтво, бізнес, психологія і т. д.) мають відкритий доступ для тих, хто хоче вчитися. МВОК включає в себе десятки освітніх напрямків і тисячі курсів.

Кращі університети світу (Стенфордський, Гарвардський, МІТ, Колумбійський університет, Університет Лондона, Федеральна політехнічна школа Лозанни, Единбурзький університет, Оксфорд, Кембридж та багато інших) беруть участь у процесі створення і впровадження МВОК.

Ініціативи в галузі відкритої освіти підтримуються великими корпораціями і

благодійними організаціями (Google, Microsoft, Bill and Melinda Gates Foundation та іншими).

Згідно зі статистикою сервісу МВОК «Class Central», загальна кількість МВОК курсів у кінці 2016 року становила 6,850 з більш ніж 700 університетів [3].

Найпопулярнішими МВОК-платформами є Coursera, edX, Udacity, KhanAcademy, CanvasNetwork, FutureLearn, FUN, MyEducationKey, Udemy, and MIT OpenCourseware.

Таких платформ є дуже багато, тому для зручності в мережі існує сервіс «Eclass» за допомогою якого можна знайти потрібні онлайн курси [4].

МВОК в Україні.

15 жовтня 2014 року було відкрито реєстрацію на перші чотири онлайн курси проекту Prometheus, що були підготовлені викладачами трьох відомих українських університетів: КНУ імені Тараса Шевченка, КПІ та Києво-Могилянської академії. За перші 6 місяців з моменту старту проекту на веб-сайті вже було зареєстровано більше 70 тисяч користувачів, для яких було доступно 20 курсів [2].

Використання ресурсу надає безкоштовну можливість університетам та зацікавленим організаціям розмістити свої курси на МВОК-платформі. А для слухачів відкривається безкоштовний доступ до цих курсів. Все досить зручно та зрозуміло.

Проект Prometheus заснований на основі платформи edX. Проект працює в двох форматах: МВОК і змішаного навчання. Масові відкриті онлайн-курси складаються з відео лекцій та інтерактивних завдань, за допомогою яких можна закріпити отримані знання і форуму, де студенти можуть задати викладачу питання і спілкуватися один з одним. Змішане навчання передбачає інтеграцію онлайн-освіти і, зокрема, МВОК в навчальний традиційний процес вишів і шкіл.

В Україні є передумови для впровадження МВОК в навчальний процес вишів, коледжів і шкіл, організовуючи таким чином змішане навчання, покращуючи якість і ефективність традиційного навчання. Крім того, кожен охочий зможе навчатися безкоштовно, слухати лекції кращих професорів з провідних університетів.

Проте є деякі проблеми з впровадженням і використанням МВОК в Україні, а саме, найбільш вагомі:

- відсутність необхідної державної підтримки в реалізації МВОК проектів;
- недостатній рівень володіння українськими студентами англійською мовою.

Остання проблема пов'язана з тим, що в більшості випадків навчання в МВОК проводиться англійською. Частка курсів англійської мови незначно знизилася з 80% в 2014 році до 75% у 2015 році [5]. З іншого боку, цю проблему може вирішити створення (або переклад існуючих) українських онлайн курсів, таких, як в проекті Prometheus.

Висновки. Використання МВОК є новою важливою тенденцією в сучасній освіті. Ці зміни стосуються освітнього процесу як в середині освітніх установ так і поза ними. Відкрите навчання на основі МВОК стає частиною повсякденного життя студентів, як форма неформального навчання. Отже, можливо, в найближчому майбутньому зміниться сама система традиційної освіти, і на зміну класичним університетам придуть віртуальні, реалізовані на основі МВОК або частково віртуальні, тобто змішані.

Список використаних джерел:

1. Dystlab library [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Режим доступу : URL: <http://lib.dystlab.com/index.php/content/education/14-moocs-ukraine>
2. Prometheus [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Режим доступу : URL: <http://prometheus.org.ua/>
3. Class Central [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Режим доступу : URL:<https://www.class-central.com/report/mooc-stats-2016/>
4. Eclass [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Режим доступу : URL:<http://www.eclass.cc/courses>
5. Class Central [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Режим доступу : URL:<https://www.class-central.com/report/moocs-2015-stats/>